

KỸ THUẬT TRỒNG VÀ CHĂM SÓC CÂY DƯA CHUỘT BABY TRONG NHÀ CÓ MÁI CHE

TS. Trần Thị Huyền – BM Khoa học cây trồng

Cây dưa chuột baby hay còn gọi là dưa chuột chùm (*Cucumis sativus* L.) thuộc họ bầu bí, được trồng phổ biến trong nhà có mái che ở nhiều địa phương. Cây dưa chuột baby thường chỉ có hoa cái, quả dài từ 10 - 18 cm, hình trụ, màu xanh đậm, trọng lượng quả đạt 70 - 90g/quả, khối lượng quả trên cây 3 - 8kg/cây. Đây là loại cây trồng cho năng suất cao (150 tấn/ha), thời gian thu hoạch dài, thích hợp trồng trong nhà có mái che.

Hình 1. Giảng viên Khoa Nông Lâm Ngư nghiệp tư vấn chuyển giao kỹ thuật trồng và chăm sóc cây dưa chuột baby, dưa Kim Hoàng Hậu trong nhà có mái che

Hình 2. Cây dưa chuột baby Fadia trồng trong nhà có mái che tại Khu thực hành vườn trại, Trường Đại học Hồng Đức

1. Yêu cầu về điều kiện ngoại cảnh đối với cây dưa chuột baby

Cây dưa chuột baby có nguồn gốc ở vùng nhiệt đới ẩm. Điều kiện để cây dưa chuột baby sinh trưởng và phát triển thuận lợi là 25 - 30⁰C vào ban ngày và 18 - 21⁰C vào ban đêm, thời gian chiếu sáng là 10 - 12 giờ/ngày, độ ẩm đất thích hợp là 85 -

95%, pH từ 5,5 – 6,5, đất thịt pha cát, đất thịt nhẹ, hoặc giá thể giàu dinh dưỡng, giữ nước và thoát nước tốt.

2. Thời vụ trồng

- Vụ xuân (xuân hè): trồng đầu tháng 2 - tháng 4. Thu hoạch từ tháng 4 - tháng 6.
- Vụ đông (thu đông): trồng từ tháng 7 đến tháng 10. Thu hoạch vào tháng 9 đến tháng 12.

3. Chuẩn bị

3.1. Chuẩn bị giống dưa

- Đối với dưa trồng trên giá thể sử dụng giống: Celgel RZ (Hà Lan), giống Green F1 (Takii Nhật Bản), Fadia (Hà Lan), Khassib (Hà Lan).
- Đối với dưa trồng trên nền đất sử dụng giống: Agriance (Israel)

Hình 3. Giống dưa chuột baby Khassib, Fadia, Agriance trồng phổ biến hiện nay.

3.2. Gieo ươm cây giống

Cây con giống có thể trồng trực tiếp trên đất/chậu trồng hoặc trên các khay gieo ươm có chứa giá thể nhẹ, xốp, thoát nước và giữ nước tốt. Khay gieo ươm kích thước 60 cm x 80 cm, mỗi khay có 52 lỗ, giá thể được lấp đầy miệng lỗ. Mỗi lỗ gieo 1 hạt, thường xuyên tưới nước vào sáng sớm. Bắt đầu trồng khi cây có 1 lá thật đầu tiên.

Hình 4. Khay gieo ươm (ảnh trái) và chuẩn bị giá thể gieo ươm (ảnh phải)

Hạt giống ngâm nước ấm 4 giờ, rửa sạch. Dùng khăn dày ngâm nước sôi sau đó vắt kiệt. Rãi hạt đều ra khăn sau đó gấp thành 3 phần, cho khăn vào ủ, nhiệt độ khoảng 30°C, sau 01 -1,5 ngày hạt nảy mầm, gieo vào khay ươm cây giống, thường xuyên tưới nước vào sáng sớm. Khi cây giống đạt chiều cao cây đạt từ 5 - 8 cm, có 1 lá thật, thời gian gieo ươm từ 7 - 10 ngày tiến hành trồng ra ruộng sản xuất.

Hình 5. Hạt giống Fadia nảy mầm (ảnh trái), gieo hạt giống vào khay (ảnh giữa), cây giống đủ tiêu chuẩn đem trồng (ảnh phải).

3.3. Chuẩn bị nhà trồng cây:

Nhà có mái che thiết kế kiên cố, khung kèo đảm bảo chịu lực treo 25 kg/m², mái lợp nilon, xung quanh che lưới chắn côn trùng từ 40mesh. Vệ sinh mái nhà trước khi trồng.

3.4. Xử lý nhà kính

Trước khi trồng 5 - 10 ngày sử dụng 4kg Clorin pha với 200 lít nước, phun ướt đều sàn và xung quanh nhà lưới, vệ sinh, dọn sạch tàn dư cây trồng, cỏ dại. Sử dụng vôi bột 20 kg/nhà/500m², phun thuốc trừ rệp, rầy (Oncol 20EC 0,25% + Oshin 20wp...). Làm vệ sinh hệ thống đường ống tưới nhỏ giọt.

4. Kỹ thuật trồng dưa chuột baby

4.1. Kỹ thuật trồng dưa chuột baby trên nền đất

4.1.1. Đất trồng: Chọn khu vực đất cao, dễ thoát nước, tầng canh tác dày 20 - 30cm. Đất trồng thích hợp là đất thịt nhẹ hoặc cát pha, pH 5,5 - 6,5. Đất cày bừa kỹ, nhặt sạch cỏ dại, phơi đất trước khi trồng ít nhất 10 ngày.

Hình 6. Chuẩn bị đất trồng dưa chuột

4.1.2. *Mật độ, khoảng cách*: Luồng cao 15 – 20cm; mặt luồng rộng 150 cm; rãnh rộng 30cm, trồng hàng đôi theo kiểu zig zắc (hàng cách hàng 45 cm; cây cách cây 40cm). Mật độ trồng 20.000 cây/ha.

4.1.3. *Kỹ thuật trồng*: Dùng bay tạo lỗ, đặt cây vào lỗ, vun đất vào gốc, ấn nhẹ, ghim 02 que tưới nhỏ giọt cách gốc 5cm, tưới đủ ẩm. Khoảng 7 – 10 ngày sau trồng kiểm tra để trồng dặm cây bị chết, cây yếu.

4.1.4. *Chăm sóc*

- *Tưới nước*: Sử dụng hệ thống tưới nhỏ giọt theo quy trình tham khảo sau đây:
+ Giai đoạn < 15 ngày: Tưới 1 - 2 ngày/lần; 5 – 10 phút/lần; lượng nước tưới từ 20 - 40m³/lần/ha.

+ Giai đoạn >15 ngày đến hết vụ: Tưới 1 - 2 ngày/lần; mỗi lần từ 15 - 20 phút, lượng nước tưới 65 – 100m³/lần/ha.

- *Kỹ thuật bón phân cho cây dưa chuột trồng đất*

+ Liều lượng phân bón: Loại phân bón và liều lượng phân bón tham khảo trong bảng 1.

Bảng 1. Loại phân và liều lượng bón cho cây dưa chuột baby trồng đất trong nhà có mái che

STT	Loại phân bón	Liều lượng (kg/ha)	Ghi chú
1	Phân hữu cơ vi sinh	5.000	
2	Vôi	1.000 - 5.000	
3	Trichoderma	50	
4	KNO ₃	22	
5	NPK (19:19:19+ TE)	800	
6	Supelân	300	

- Phương pháp bón:

+ Bón lót trước trồng: phân bón lót (Phân hữu cơ vi sinh, Supelân, Trichoderma, vôi) được rải đều trên bề mặt luồng, phủ 1 lớp đất lên bề mặt luồng, tưới ẩm đều, phủ bạt nylon, đục lỗ trồng cây.

+ Bón thúc (từ sau trồng 5 ngày đến 85 ngày sau trồng): Định kỳ bón 2 ngày/lần, hòa tan 2kg NPK (19:19:19+ TE) với 100 lít nước, tưới qua hệ thống tưới nhỏ giọt. Giai đoạn 30 ngày sau trồng, bổ sung thêm 0,8kg KNO₃ /lần, chu kỳ tưới 2 ngày/lần.

4.2. *Kỹ thuật trồng dưa chuột baby trên giá thể*

4.2.1. *Chuẩn bị giá thể trồng cây*.

+ Giá thể trồng dưa chuột baby gồm xơ dừa đã xử lý, đất mùn phối trộn theo công thức (1m³ giá thể gồm 80% xơ dừa + 20% đất mùn).

4.2.2. *Mật độ khoảng cách trồng*

Mật độ 20.000 chậu/ha. Khoảng cách (hàng x hàng): 1,5m, trồng hàng đôi theo kiểu zig zắc (hàng cách hàng 40cm; cây cách cây 45cm).

4.2.3. *Trồng cây*

+ Dùng bay tạo lỗ, đặt cây vào lỗ để lá mầm trên mặt giá thể khoảng 1cm (tránh vỡ bầu), vun đất, ấn nhẹ gốc, ghim que tưới nhỏ giọt cách gốc 3 - 4 cm.

Hình 7. Trồng cây vào chậu giá thể, ghim que tưới nhỏ giọt.

4.2.4. Chăm sóc

- Tưới nước: Khi cây còn nhỏ số lần tưới trong ngày khoảng 8 lần và không tưới vào lúc nắng. Nước tưới có EC = 1 và pH = 6.

- Bón phân: Một số phân bón không thể hòa chung ở nồng độ cao vì sẽ gây ra phản ứng kết tủa. Nếu dùng 3 thùng phân bón thì có 3 bộ trộn. Loại phân bón và liều lượng bón trong 3 thùng A, B, C tham khảo trong bảng sau:

Bảng 2. Phân bón và liều lượng bón cho cây dưa chuột baby trồng trên giá thể trong nhà có mái che (1000 m²)

Thùng chứa	Loại phân bón/ hoá chất	Liều lượng	Lượng dung dịch đậm đặc (lít)
Thùng A	Ca (NO ₃) ₂	9 kg	150
	KNO ₃	1,4 kg	
	KH ₂ PO ₄	1,3 kg	
Thùng B	K ₂ SO ₄	4 kg	150
	MgSO ₄	3,2 kg	
	Chelat sắt 13%	300g	
	H ₃ BO ₃	35 g	
	MnSO ₄	30 g	
	ZnSO ₄	12 g	
	CuSO ₄	4,5 g	
Molypden	1,5 g		
Thùng C	KOH hoặc NaOH	0,75 kg	20.000

+ Các loại phân bón trong bảng 2 được pha vào 300 lít (150 lít thùng A + 150 lít thùng B) nước tạo thành dung dịch phân bón đậm đặc, sau đó dung dịch phân bón đậm đặc này sẽ được pha với 20.000 lít (thùng C) nước để tưới cho dưa chuột trong vòng 7 ngày, diện tích 1.000m² sàn.

Hình 8. Hệ thống châm phân tự động của Viettel & Nextfarm

- Cách bón phân cho cây dưa chuột baby trồng giá thể: Thời điểm tưới, lượng phân bón, EC, pH và số lần tưới tham khảo trong bảng sau đây:

Bảng 3. Loại phân bón và liều lượng phân bón cho cây dưa chuột baby trồng trên đất trong nhà có mái che

ST T	Thời điểm tưới	Lượng dung dịch phân bón (ml/cây/lần)	EC (mS/cm)	pH	Số lần tưới (lần/ngày)	Chu kỳ tưới (ngày/lần)
1	Từ trồng - 6 ngày sau trồng	200	1,0	6,0	5	2
2	Từ 7 ngày - 28 ngày sau trồng.	800	1,2	6,0	10	2
3	Từ 29 ngày - 85 ngày sau trồng	1500 - 2000	1,5	6,0	15	2

5. Làm giàn

Sợi dây cước được buộc trên giàn cao. Khi cây cao khoảng 30cm, xuất hiện tua cuốn tiến hành quấn cây lên giàn. Cây sinh trưởng, phát triển đến đâu buộc dây đến đó, cuốn sợi dây vào thân cây.

6. Tỉa nhánh, tỉa hoa, quả, tỉa lá dưới sát gốc

Tỉa bỏ chồi trên thân chính, để 4 - 6 nhánh trên một cây. Mỗi chùm hoa chỉ để 4 - 6 quả, cắt tỉa 3 - 5 lá gốc khi cây đạt 19 - 20 lá. Thường xuyên khử trùng dụng cụ cắt tỉa tránh lây lan bệnh từ cây này sang cây khác.

Hình 9. Tỉa nhánh, tỉa quả, lá gốc cho cây dưa chuột baby

7. Rung hoa thụ phấn cho hoa dưa chuột

Cây bắt đầu ra hoa cần tiến hành rung hoa thụ phấn và thực hiện liên tục hàng ngày từ thời điểm khi cây bắt đầu ra hoa từ 8giờ 30 đến 10giờ 30 cho đến khi kết thúc thu hái.

8. Phòng trừ sâu, bệnh hại

Sử dụng bẫy dính màu vàng hoặc màu xanh, thuốc BVTV sinh học để phòng trừ sâu bệnh, côn trùng gây hại. Mật độ trồng thích hợp và cắt tỉa, nhánh, lá sát gốc tạo sự thông thoáng để hạn chế bệnh hại, hạn chế loại phân giàu đạm trong giai đoạn bệnh đang phát sinh để phòng trừ sâu bệnh gây hại nặng. Sau đây là một số sâu, bệnh hại thường xuất hiện trên cây dưa chuột baby trồng trong nhà có mái che.

Dùng thuốc BVTV ở giai đoạn cây con và trước khi ra hoa, trước thu hoạch 5 ngày không được phun thuốc BVTV. Sau đây là một số sâu, bệnh phổ biến và thuốc phòng trừ: Bọ phấn trắng, rầy mềm: thuốc Mopride 500WP, Nopara 35NDG hoặc Oncol 25WP; Bệnh giả sương mai, sương mai, thối gốc dùng thuốc: Ridomil 72WP, Curzate M.1.8; Trị tuyến trùng: trước khi trồng cây con 1 ngày (sau khi đã lên luống,

phủ bạt và đục lỗ xong hoặc sau khi cho giá thể vào chậu trồng) dùng Trichoderma Bacillus + EM Root + EM HLC tươi vào đất/giá thể ngay vị trí trồng cây.

Hình 10. Bệnh phấn trắng gây hại trên lá dưa chuột baby giai đoạn cây con (ảnh phải), giai đoạn trưởng thành (ảnh trái)

Hình 11. Bệnh giả sương mai gây hại trên lá cây dưa chuột giai đoạn cây con (ảnh phải, giữa), giai đoạn trưởng thành (ảnh trái)

Hình 12. Bệnh thối gốc, lở cổ rễ

Hình 13. Bệnh thối trái non (ảnh trái),

Hình 14. Rầy mềm hại dưa

Hình 15. Tuyến trùng hại rễ cây dưa chuột

9. Thu hoạch

Dưa chuột baby có thể thu hoạch ở giai đoạn 35 - 40 ngày sau gieo tùy thuộc vào điều kiện thời tiết và biện pháp kỹ thuật chăm sóc (khoảng 5 ngày sau khi ra hoa).

Dưa chuột cho thu hoạch liên tục 1 - 2 ngày/lần, cần thu sớm khi quả có trọng lượng 70 -90g/quả, trung bình khoảng 13 -16 quả/1kg, không để quả già. Quả nên thu vào buổi sáng, thu hoạch nhẹ nhàng, tránh đứt dây. Đóng gói bao bì để vận chuyển đến nơi tiêu thụ.

Hình 16. Thu hoạch, đóng gói quả dưa chuột baby